

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

2. Explicatur secunda clausula ejusdem Canonis: Postquam ad annos discretionis pervenerit: ubi, An impuberes subdantur legibus & pœnis latis ab homine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

flor. disp. 3. Idem de mutis & surdis, etiam à nativitate.
Sic Diana p. 6. tr. 6. ref. 7. tum quia hi solent esse perspicacioris ingenij: tum quia satis est, si mediocri rationis usu potiantur; ex Sanch. de mar. lib. 2. disp. 8. num. 12.
 Neque obstat prædictos omnes aliquando debiliore rationis usu pollere, quam polleant pueri ætates, v. g. quibus nonnulli, ut infra dicemus, communionem incedunt: non obstat, inquam, nam pro his est spes perfectioris iudicii, quo habito ab Eucharistia non excluduntur: at illis, cum non sperentur meliorandi, sequitur deneganda esset, quod non patitur pia mater Ecclesia. Semifatis, aliquando, non semper, ne ex frequentia concipiant irreverentiam, ut notat Ianuarius, p. 1. Ref. 17. Hi qui usum rationis habuerunt, quem deinde amiserunt, nec constat amississe in peccato mortali, non esse denegandam Eucharistiam in articulo mortis, immo & aliquoties extra illum piæ, & probabiliter, docet Villalobos in *manual. c. 4. n. 17.* præsertim si retinent reverentiam huic Sacramento debitam, luceque aliqua rationis, ut modo dixi, fruantur aliquando: quales plerumque sunt Religiosi, qui quavis in amentiam incidunt retinent feres semper bonos habitus.

Bauci in *sing. casu. 174.* ait amentibus ab infantia non esse dandam Eucharistiam, quia iudicandi sunt perinde acque infantes. Rectè. Ita enim docetur communiter. Verum ibid. addit apud Layman. de *Euch. c. 4. num. 4.* iis qui post usum rationis in amentiam inciderunt. Eucharistiam dandam esse dumtaxat in mortis articulo, citatque Conc. Arausican. & Cathag. quod refertur *causa. 26. c. 6. 7.* Sed in hoc textu, in quo est quidem sermo de sumpt. Euchar. solum habetur de re nostra. Amentibus etiam quæcumque pietatis sunt conferenda sunt: quare illud (dumtaxat in articulo mortis) vel de suo addidit Bauci, vel sumpsit ex Glossa ibidem marginali, id quod, ut vidisti, non approbat valde piæ Villalobos.

Hi omnes de quibus in hoc § locuti sumus, ita deum obligantur communicare in Paschate, sicuti pro iudicio, quod participant, sunt obligationis capaces. Debitur tercio de phreneticis, scilicet de iis, qui habuerunt usum rationis, instante tamen morte, amentes fiunt. Sed de his proprius locus est paulo post c. 5. §. 9.

Dubatur quarto de pueris, de quibus iam subdo.

§. II. Postquam ad annos discretionis pervenerit.

Vbi, an Impuberes subdantur legibus, & pœnis latis ab homine.

¶ Nantibus nostra hac ætate, non esse dandam Communionem, saltem ex tacito Ecclesie præcepto certum est.

Dubium ergo superest, de pueris usum rationis jam attingentibus. De quibus duplex est sententia: Prima dicentium majoris discretionis usum requiri, ut puer Communionem quam ut Sacramentaliter confiteatur. Ita Suarez, alique cit. à Ioan. Sanchez *mor. citando.* Ratio est, quia in dicto cap. *Omnis unusque*, præceptum confessionis fertur absolute, semel in anno confiteatur. Unde satis est communiter ætas inter septimum, & octavum annum quando incipit discretionis usus: at præceptum communionis fertur cum restrictione reverentiae, suscipiens reverenter Eucharistia Sacramentum. Quare requiritur (inquit hac sententia) ætas inter decimum, & decimumquartum, quando scilicet, secundum iudicium Confessoriorum, & multo maius parentum, qui melius filios norunt, æstimantur sufficienter discernere inter cibum, & cibum, &c.

6. Secunda sententia est dicentium eandem ætatem ad Communionem sufficere, quæ ad Confessionem: nempe aliquanto plus, quam septennium. Ita Ioan. Sanchez in *sel. disp. 16. Castrop. de legib. disput. 1. p. 24. §. 2. num. 7.* non enim minus debet puer pro confessione discernere, quia, qualisve debeat esse dolor peccati.

Part II.

totum, quanta sit offensa Dei, quo animo petenda venia, &c. quam pro Communionem, quid sit cibum ille, quæ quantæque devotio requiratur, & similia. Cum ergo ad illa cognoscenda satis sit ætas intra septem, & octo annos; eadem sufficere ad hæc.

Utraque sententia est probabilis: unde sequitur à te posse obligari puerum post septennium ad Communionem Paschalem, cum posteriore sententia: posse eximius, usque ad decennium, & aliquando plus, cum prior.

An pueri subiaceant legibus humanis, quoad culpam.

7. Sed jam hic solemne illud resolvendum est dubium, Sæ pueri qui ob perfectum rationis usum in utraque sententia possunt, debeant tamen sub reatu peccati mortalis, & sub pœnis ab Ecclesia inflatis ante pubertatem communicare. Hæc difficultas petit universales illas duas. Quæst. Primò, an ante pubertatem pueri subiaceant legibus humanis, quoad culpam. Secundo, an iisdem subiaceant, quoad pœnam: quas breviter discutere abs te non erit.

8. Quod ad primam: fuerant quidam, qui affirmarunt pueros, usque ad decimum quartum annum, & puellas, usque ad duodecimum compleros (tunc enim est terminus, in quo incipit pubertas, ante semper dicuntur impuberes) non teneri legibus humanis, etiam Ecclesiasticis, ne quoad culpam quidem: unde contra agendo, non peccare.

Nam propterea fortè Emmanuel Sæ in genuina antiqua impressione V. Confessio num. 3. in meo Codice impresso Venetiis 1601. apud Ioan. Bapt. Ciotum sub signo Aurora, sic habet. *Et si, quidam putant teneri ad confessionem, qui habet usum rationis, scilicet cum pudet malefacti, tamen Ecclesia non videtur obligare ante pubertatem.*

In hoc tamen Emanuelis dicto advertendum est, in emendatis novis impressionibus, addita fuisse aliqua verba satis restrictiva, in hunc modum: *Tamen Ecclesia non videtur obligare ante pubertatem, quoad penas non continentibus impositas.* Id quod est longe diversum à germano Emmanuelis dicto.

9. Præterea Henriquez lib. 8. de *Euch. c. 42. n. 4.* putat Ecclesiæ præceptis non obligari pueros statim, ac usum rationis habent: & lib. 3. de *excom. c. 49. n. 2. lit. N.* asserit dari his Medicinam, in die junij, licet habeant usum rationis. Quantum autem, ut obligentur expectandum sit, nequaquam decernit. Denique Sotus in 4. *dist. 12. q. 2. à 11.* favetque ex parte S. Antoninus 2. *p. tit. 9. c. 8. §. 6.* affirmat usque ad duodecimum annum non teneri pueros ullis Ecclesiæ præceptis; & consequenter, nec confessionis.

10. Vera tamen sententia docet pueros statim ac usum habent rationis; humanis, atque adeo Ecclesiæ legibus stringi, nisi fortè expressè eximantur: certe à præcepto jejunii, usque ad vigesimum primum completum, eximuntur. Ratio convincens est, quia puer eo ipso quod usum rationis participat est capax obligationis legis humanæ, sicuti est capax legis naturalis, & divinæ: ergo non est unde eximantur quando lex fertur pro omnibus nec ipsi excipiuntur. Ita communiter D. D. Salas, Suarez, Azor. alij, &c. quos citat & sequuntur Bonac. *disp. 1. de leg. q. 1. p. 6. n. 8.* Sanch. lib. 1. in *decal. c. 12. n. 6.* quæ expressè loquuntur de præcepto auditionis Missæ, de abstinentia à carnibus, de præcepto Confessionis annuæ. Et quidem de hac confessione videtur minus esse dubitandum: siquidem Canon, *Omni utriusque sexus*, videtur hos comprehendere, cum præcipiat, ut omnes Fideles, cum ad annos discretionis pervenerint, semel in anno confiteantur si sibi sint conscij peccati mortalis: at hi pueri ad annos discretionis pervenerunt, ut supponimus.

An pueri subiaceant legibus humanis quoad penas.

11. Quoad secundam, quæ est difficilior disputatio, & controversa magis, triplex est sententia.

G 3.

Prima

Prima docet pueros usum rationis ante pubertatem habentes non attingi censuris, & poenis ab homine, latitis, attingi tamen à latitis in iure communi. Ita Azor. Sotus, Valquez, Thom. & Ioan. Sanchez ab eodem Ioanne citati in *sel. disput. 51. num. 31*. Ratio est (inquiunt) quia in iure *cap. 1. & 2. de delictis puerorum*, eximuntur pueri à poenis latitis (ut ipsi explicant) à iudice: non vero à latitis à iure. Addunt rationem convenientiam, cur ipsi ita explicant, esse quia ad incurrendas poenas latas ab homine requiritur ordo iudiciarius, v. g. citatio, defensio, &c. ad quæ apti minime sunt pueri: at verò ad incurrendas poenas latas à iure, cum hæc non requirantur, apti erunt pueri, ac proinde illas legitime incurrent poterunt.

12. Secunda sententia opposita est dicentium, nullam prorsus poenam vel censuram sive ab homine, sive à iure latam incurri à pueris ante pubertatem. Ita S. V. *Constitutum 2. & Fagund. præ. Eccl. 2. lib. 1. cap. 3. n. 14*. Ratio est, quia adest decisio clara *cap. 1. & 2. de delictis puerorum*, ubi pueri infra decimum quartum annum à poenis simpliciter eximuntur: quæ cum universaliter loquatur, & ex alia parte, odia restringi debeant, non est asserendum decisionem loqui dumtaxat de poenis latitis ab homine: ubi enim lex non distinguit, nec nos distinguere debemus: multo minus si distinguentes extendamus leges odiosas.

13. Ex qua secunda sententia sequitur hos pueros clericos rixantes, seque invicem percussiones non incurere excommunicationem. *Si quis suadente, &c.* Ita Molin. allatus à Fagund. *ibid.*

Sequitur secundo: eosdem omittentes confessionem annuam, vel Communionem Paschalem non incurere excommunicationem, fortè in aliqua Diocesi contra non consistentes, vel non communicantes latam. Sic Ioan. Sanchez in *sel. disput. 26. n. 18*.

Sequitur Tertio: eosdem aliquem occidentes non incurere irregularitatem. Sic Avila, Hentig. citati à Ioan. Sanch. *ibid.* contra Thom. Sanchez, & Granadum ab eodem citatos.

Sequitur Quarto: eosdem committentes crimen in Bulla Cœnæ non incurere excommunicationem Pontifici reservatam, & similia quæ multum dilatare poterunt conscientiam Confessoriorum. Notatur etiam à Suatio *disput. 5. de censuris, sect. 1. num. 19. in interdicto loci*, tales impuberes si illi contraveniant, peccare quidem contra præceptum in Interdicto latum, non verò incurere poenam impositam. Ratio autem prædictorum illa est, quia licet ejusmodi pueri, cum sint rationis capaces, culpæ subiacent; non subiacent tamen poenis.

14. Tertia sententia docet prorsus omnia, quæ docet secunda sententia: addit tamen limitationem. Existimat enim solam excommunicationem latam ob percussiones clericis in *cap. Si quis suadente*, contrahi à prædictis pueris, ceteras omnes non contrahi. Ratio est, inquiunt, quia in *cap. Super eo, cap. pueri, cap. Quamvis*, de sententia excommunicationis pueri doli capaces mittuntur ad Episcopum, ut absolvantur à percussione Clericorum: quamvis non ad summum Pontificem, cui aliis talis excommunicatio est reservata. Si igitur mittuntur ad Episcopum, ut absolvantur; jam supponuntur excommunicati.

Tres viri insignes, ut alios taceam, tenent hanc tertiam sententiam: scilicet Thomas Sanchez in *decal. lib. 1. cap. 12*. Ioannes Sanchez in *sel. disput. 26. n. 18*. & Castropalaus de *leg. disput. 1. p. 24. §. 2. n. 9*.

15. Quoniam verò hi textus, quibus ipsi inniuntur, diligenter perpensi, rem aperte non decidunt, ideo iudico secundam sententiam esse satis probabilem, nec tamen sua probabilitate catere primam, & tertiam.

Sed amabo te expendamus prædictos textus: inveniemus enim germanam textus interpretationem, vel à doctissimis ipsis vitiis, quando cursim loca leguntur, interitum effugere.

16. In *cap. super eo*, primo de sententia excommunicationis sic habetur: *Quod si clerici infra pubertatem ad invicem, aut unus alterum percusserint; non absolventur, nisi prius ab Episcopo, vel a legitime auctoritate Pontifici reservatam: at verò, quod minus incurant excommunicationem ab Episcopo absolvendam, colligi non potest; absurda enim est consequentia, Non incurunt excommunicationem Pontifice absolvendam, ergo incurunt excommunicationem absolvendam ab Episcopo. Vel, Non incurunt excommunicationem Papæ reservatam: ergo incurunt excommunicationem. Ego enim contendo, illos a latam non incurunt, nullam incurere: quia nisi Papalis hæc in re fulminata est.*

17. In *cap. Quamvis* eodem sic legitur. *In iure Canonum, non nisi ab Apostolica Sede est absolvenda, imminente mortis articulo, infirmitate, inimicitia, avaritia, vel simili atque fragilitate sexus, aliaque potentia sive quolibet impedimento canonico rixantes. Et paulo post: Ceterum qui temporali impedimento laborant (exceptis pueris) sub iuramento, ut cessent a peccamento, ad Apostolicam Sedem accedant, sunt absolventi. Hæc ibi: vides excipi pueros à reatu Pontificem: certè, dicam ego, quia supponuntur non incurrisse in excommunicationem Papalem, unde si nullam, quia nullius alterius meminit facere textum.*

Neque obstat, quod pueri cum cæteris, qui Pontificiam excommunicationem incurunt, numerantur à pueris vel simili atque, &c. Non obstat, inquam, enim factum est, non quia ipsi incurunt in excommunicationem Canonis, *Si quis suadente*, sed quia ipsi verò contra dictum Canonem, quoad culpam, non agendum est de pueris, de quibus loquimur, peccant.

18. In *cap. Pueri eodem*, sic habes: *Pueri, qui in Canonem inciderunt sententia promulgata non dicuntur excommunicationem seu censuram, sed in Causa, in quo sententia excommunicationis, pro adultis promulgata est) sive ante, sive post pubertatem populum solvi potest diocesanus Episcopus, absolvi non potest impetiri, cum propter defectum ætatis in qua sunt commisi excessus, rigor sit mansuetudine temperandus. Hæc Canon. Notas? Dicitur ab Episcopo ejusmodi pueri absolvi posse: at posse etiam ab aliis legitimis Confessoribus, qui Episcoporum sunt adiutores, non negari. Merito igitur colligi potest, eos ab excommunicatione licet non à culpa, liberos esse.*

§. III. Semel in anno confiteantur.

Vbi obiter de præcepto annuæ Confessionis.

19. Quamvis, id præsentis instituti non sit nullius in rebus, ne pars aliqua omittatur Canonis, quæ suscepimus enucleandum, etiam hoc de annuæ confessionis præceptum, per hanc occasionem explicare, non est inutile.

Quos obliget hoc præceptum.

Hoc ergo præceptum omnes Fideles, etiam pueros sufficienter. Tralum rationis post septennium habentes comprehendere, jam patet ex dictis, præsertim *num. 11*. Post septennium: nam si ante sint doli capaces, non comprehendunt, docet Io. Sanch. in *sel. disput. 51. n. 42*. cum id per accidens sit, ad quod Ecclesia non respexit.

Quid si post septennium dubium sit, an sufficienter rationis usi polleant? Respondeo nec obligari: quia præceptum Ecclesiæ est de Confessione absolute facta, ut at hi cum non possint ferre materiam certam, id est peccatum mortale certum, non possunt ab illo absolvi.